

LITERATURA STRAINA

Correspondența și Memorile în literatura franceză

H. de BALZAC

Mărturisiri

de J.-J. ROUSSEAU 1)
1712-1778

INTRODUCERE

Încep o lucrare cum n'a mai existat și care nu va mai găsi imitator. Voiesc să arăt semenilor mei pe un om în toate adâncurile lui omenești și acela sunt eu. Eu însumi! Imi cunosc sufletul și cunosc și pe oamenii! Nu semăn cu niciunul din ei și am curajul să spun că sunt cu totul altfel decât oricare om.

N'ou fi mai bun, dar sunt cel puțin deosebit între toți. Nu știu dacă natura a făcut bine sau rău, sdrobind tiparul în care m'a turnat; după cîteva acestor mărturisiri, se va putea judeca.

Oricând va vrea, trîmbița judecății de apoi poate să sune, eu mă voi înfățișa înaintea judecătorului cel prea înalt cu această carte în mână. El voi spune cu glas tare: „Iată ce am făcut, iată ce am cugetat, iată cum am fost! Am spus răul și binele cu aceeași sinceritate. Nici faptele rele nu le-am ocolit, nici nu am adăugat lucruri bune; Dacă am pus câte o floricea pe lei pe colo, am făcut-o fiindcă uitasem unele lucruri și ca să umplu golurile.

Ceeace am fost, am socotit că e purul adevăr, dar n'am scris ceeace am crezut că e fals.

M'am înfățișat așa cum am fost: ticălos și mârșav, în unele ocazii; bun, milostiv, măreț în altele;

Tot sufletul e desvelit în fața Ta, așa cum îl cunoști, ființă supremă! Chiamă împrejurimi pe toți semenii mei, să-mi asculte mărturisirea, să se înduioșeze de nemernicia mea și să se rușineze de păcatele mele. Apoi fiecare să-și desvăluie sufletul la picioarele tronului tău, cu aceeași sinceritate, să vedem dacă îndrăznește vreunul să zică: „Eu am fost mai bun decât omul acesta!”

Doamna de Warens 2)

Anul 1732

Partea I cartea II-a

Oamenii, cari nu cred în afinitățile sufletesti, să explice, dacă pot, cum d-na de Warens, de la prima întâlnire, m-a însușit nu numai cea mai puternică simpatie, dar și o conștiință limpede. Să presupunem că a fost iubire acest sentiment adânc, ceeace nu e așa de sigur, după cum se va vedea în povestirea legăturii noastre, dar a fost urmat de simțiri care nu se potrivesc cu el: liniște sufletescă, pace, seninătate, siguranță și încredere deplină.

Apropiindu-mă pentru întâia dată de o femeie frumoasă, bine crescută, plină de farmec, de un rang social superior mie, deosebită întru toate și de care îmi era legată soarta prin interesul ce îl avea pentru mine, cum am putut totuși să mă simt așa de la largul meu și cum sigur că îi plac? De ce nu mi-am pierdut cumpătul, de ce nu m'am simțit? Din fire rășinos și sfios, retras de lume, cum am putut din prima zi, să fiu prietenos, să vorbesc blând, pe un ton intim, care ar fi fost mai potrivit și mai natural după zece ani de cunoștință? Poți să-mi spui, fără patimă, o cred dar fără egoizme și frământare? Nu vreau să știu că suntem iubii de persoana pe care o iubim? Niciodată nu mi-a trecut prin gând să o întreb, după cum nu m'aș întreba pe mine însumi, dar nici ea nu m'a întrebat. În iubirea mea pentru această încântătoare femeie, era ceva curios și se va vedea aceasta din multe întâmplări neobișnuite prin care am trecut.

Lunga obișnuință de a fi trăit împreună, în modul cel mai nevinovat, în loc să-mi fi slăbit iubirea, o întărise, o făcuse mai caldă, mai delicată, dar mai puțin pătușe. Fiindcă îl ziceam: „mamă!”, fiindcă mă purtam cu ea ca un copil, mă obișnuisem să mă socotesc ca atare. Iată de ce nu mă gândeam fierbinte la posedarea ei, deși îmi era așa de dragă. Îmi aduc aminte că primele mele simțiri erau mai fierbinți, mai pătușe.

La Ancy eram transportat, dar la Chambéry nu mai eram.

Acum o iubeam cât puteam de mult, dar o iubeam mai mult pentru ea decât pentru mine. Lângă ea eram fericit, dar nu turburat de patimă; era pentru mine mai mult decât o soră, mai mult decât o mamă, mai mult decât o prietenă, mai mult decât o amantă; de aceea nu mai puteam să-mi fie amantă. O iubeam prea mult și n'o mai doriam eu patimă: așa mi-aduc aminte că s'au petrecut lucrurile.

Ziua, de care mă temeam și pe care n'o doriam, sosi. Mă văzui pentru întâia dată în brațele unei femei pe care o adoram. Am fost fericit? Nu, ci numai am gustat plăcerea. Nu știu ce tristețe de nevinovată i-a otrăvit plăcerea. Nu oărea că făptuiesc ceva denaturat. Pătimaș, o strângeam în brațe și lucrămli soroale mi se scurgeau pe pieptul ei. Ea nu era nici veselă, nici tristă, era mângâietoare și liniștită. Nu era o fire pasionată, deaceia, nici nu a sorbit plăcerea și nici nu i-a părut rău de ceeace a făcut.

Repet: toate relele i-au venit din cauza greșelilor ei, nu în cauza pasiunilor. Era de bună familie, avea suflet curat, îi plăceau lucrurile corecte, apăsările îi erau cinstite și ueste, avea gusturi alse; în ea era înscuțată eleganța obișnuirilor, care îi plăcea dar pe care n'a urmat-o fiindcă în loc să-și asculte glasul inimii, care ar fi condus-o bine, asculta îndemnul rașunii ce i-a arătat totdeauna calea greșită.

Anul 1736.

Acum începe scurta fericire a vieții mele; acum vin liniștile și scurtele elipe, cari mi-au dat dreptul să zic că am trăit. Clipele pierdute și atât de prețioase! Întoarceți-vă încă odată, curgeți în amintirea mea încet, mai încet decât cum treceți în repede pe lângă voi. Cum așa face să prelungească aceste pevestiri gingașe, ca să nu plictisesc pe cititori, căci eu nu mă mai satur povestindu-le mereu? Cel puțin dacă ar fi fapte, vorbe, aș putea să le descriu cumva, dar cum să redai ceeace n'a fost nici zis, nici făcut, nici gândit de a fost numai gustat și simțit în așa fel, încât nu obiectul era fericirea mea, ci numai simțirea trezită în suflet!

Mă sculam odată cu soroarele și eram fericit; mă plimbam și eram fericit; eram fericit fiindcă vedeam pe „mămica”;

1) I. Jacques-Rousseau marele prozator francez din veacul al 18-lea. Din scrierile sale se inspiră toată literatura vremii.

„Mărturisirile” sunt un model de cece însemnează autobiografie psihologică. Deși cuprind multe neadevăruri, sunt fine de verva și sinceritatea sufletului său original... A mai scris „Emil”, „Contractul social”, etc. A d doamnă care i-a protejat foarte mult.

n'o mai vedeam și eram fericit; străbăteam pădurile, coastele, văile, cîteam, trîndăviam; făcăm grădinarie, culgeam fructe, ajutam în casă și pretutindeni mă urmăria fericirea; ea nu era nicăieri, dar o simțeam în adăncul sufletului, nu mă părăsise nici o clipă.

Nu mai văd nimic străgător în viitorul înegurat; numai întoarcerea spre trecut mă mai încântă. Aceste priveliști, așa de vii și de adevărate, din vremea de care vorbesc, mă fac să trăiesc fericit în mijlocul nenorocirilor.

O să vă dau o singură pildă ca să vă faceți ideea cât sunt de puternice și de reale. În cea dintâi zi când ne-am culcat la Charmettes, mămica era în lectică, iar eu o urmam pe jos. Suiam o coastă; ea era grea și pe la jumătatea drumului voi să meargă pe picioare, ca să mă ușureze pe purtători. Cum mergeam, deodată zări ceva albastru lângă un gard și îmi zise: „Uite o albăstriță înflorită!”

Eu niciodată nu văzusem albăstrele, nu m'am plecat ca s'o examinez deaproape și nici nu prea văd bine nici plantele care sunt mai „naive”. M'am uitat la ea în trecăt, apoi au trecut 90 de ani, fără să mai fi văzut o albăstriță, sau să-mi fi atras atenția.

În 1764, când eram la Cressieu, la prietenul Peyrou, ne urcăm pe o colină, în vârful căreia se afla un frumos pavilion numit: „Belvedere”. Pe atunci începusem să mă ocup cu botanica. Deodată, uitându-mă prin tuțuri, scosei un țipăr de bucurie: „Uite o albăstriță!” Și era în adevăr. Peyrou mă văzu transfigurat dar nu știa cauza; o va afla, când va citi odată aceste mărturisiri.

Cititorul poate judeca după impresia aceasta, cât mi-au rămas în suflet celelalte, care s'au petrecut în aceeași epocă!

Abel Bonnard

Lăcusta

În iulie eu, dărză, semeață, verde, slobă și-aproape-ascunsă'n iarbă, pe câmpuri merg de-igrabă,

Iar finele-mi picioare cu cari alerg cu zel Sunt par'că spadasiini ce cadu în auel.

Corseul meu mă strânge, de iarbă mi s'agață Și eu turbec că nu pot să-mi văd dușmanu'n față.

Dela un țărni al apoi și pân'la cealalt Putește pacea zilei, și'ncerc să fac un salt Grosav, scărțnesc că nimeni cu mine nu se lupă,

Înlep pământu'n oaiba-mi mănne ne'ntreupit Și, fără a fi roabă a timpului blaiaj Mi'nghit în sec mânia și sculp numai venin.

Las iarbă sărăcită și'n iarbă colind iarbă. Și dacă necăpă adorm în câte-o seară Nu-mi tepăd niciodată armura de răsboi,

Cr-mi caut din nou soarta în zori de zi, apoi; Iar ptașo-mi iuceșe curată, veșnic nouă, Căci nu prinde rugină în picurii de rouă.

Trad. de IOAN CIORĂNESCU

MATILDE SERAO

Dela moarte la viață

(Pagini de toamnă)

Vreau să-ți vorbesc, cititoarea mea, despre iubita și palida floare, bogată în petale subțiri, când roze, când de-un lilas seducător, când de-un galben, ispititor-veșnic și palid. Și de ce să-ți vorbesc despre ele, draga mea cititoare? Tu iubesti de multă vreme palida floare care născută pentru melancolia mormintelor a pătruns prin saloane ca să-ți dea o ușoară notă de tristete; a avut cinstea să trăiască câteodată, între mânele tale și la brăul tău și să cadă încet, încet în agonie fără spasmuri, cum știu atât de bine să moară florile. Pentru ce eu, care de ani de zile vorbesc dragii mele cititoare despre floarea mult vestejită, al cărui miros fin și pătrunzător ne face să lucrăm-mă, trebuie să mai vorbesc despre ea?

Crisantema a învins; floarea mormintelor a cucerit toată lumea florilor; ea se găsește în imensele parcuri ca și în micutele grădini; ea e cultivată de marii floricultori ca și de umilii grădinari; și în șiruri, în buchete, în grămezi, vestejita floare a ascunselor și de neîmăduite tristeti, domnește prin saloane și saloane, unde se surdă și unde se găndește, unde se firtează și unde se munceste. Crisantema a cucerit până și butoniera celor mai eleganți! Acum, vrednicii cultivatori obțin crisanteme de culorile cele mai ciudate — totdeauna însă palide, draga mea — de toate mărimile, dela micuta crisantemă ce pare un blet butonaș, până la mari crisanteme asemeni floarei soarelui, acum se fac expoziții de crisanteme cum altădată se făceau de lălele! Floarea cimitirelor ce apărea numai toamna, odată cu melancolia lui Noembrie, acum își face apariția încă din Mai și lunie; și sunt pline straturile de ele și de jur împrejurul grădinei e o adiere de flori gingașe și-o undă de parfum ce presdigne la plâns! Dar ce să mă glorificăm sărmana crisantemă!

Acum, triumful ei e universal: din Anglia, de unde începu moda, acum crisantema a cucerit lumea. Ea e palidă și tristă; ea vorbește despre întreaga cădere a lucrurilor umane; ea vorbește despre sfârșitul oricărei dragoste, oricărei dureri; ea are nevinovata culcare a Incuririlor stinse, moarte. E floarea spiritului și a sufletului; nu sunt ochi voioși sau gânditori cari să nu o iubească; și nu sunt inimi de femeie cari în mod ascuns să nu o adore. E floarea ce place lacrimilor îngropate în adăncul inimii.

(în românește de J. ANTY

Naivitate 1)

Pe creasta roșie a cucosușului meu și pe căptușeala roză a pantofului iubitei mele; pe toate coarnele prea iubitorilor soți și pe virtutea prea nevinovatelor soții! Cea mai frumoasă operă pe care o fac oamenii nu sunt nici roemele, nici pânzele pictate, nici muzica, nici castelele, nici statuetele (oricât de frumos sculptate ar fi ele), nici corăbiile — cu, sau fără lopeți — cl... copii.

Ascultați și urmăriți pe copii în vorbele lor, până la vârsta de 10 ani, căci mai pe urmă ei devin bărbați sau femei; observați-i, numai, cum se joacă nalt cu orice lucru de nimic, cu diferite obiecte de casă, avșrînd ceeace nu-l interesează, tipînd după ceeace le place, cîupînd din dulciuri, ronțînd din prăjituri, — totdeauna cu răsul pe buze — mai ales după ce a început a le loși dînții, — și veți fi de părere că ei sunt adorabili în toate privințele, fiind în același timp și flori și fructe: fructul iubirii, și floarea vieții.

Atăta timp cât judecata lor naivă rămâne neatinșată de unele împrejurări grele și neprevăzute ale vieții, nimic în lume nu este mai sfînt și mai plăcut ca vorba lor, care merită medalia naivității.

Niciodată naivitatea celui mai naiv dintre oamenii maturi, nu va întrece pe acela a unui copil, căci în naivitatea unui om găsești un cât de mic rămăneș de judecată, pe când naivitatea copilului este candidă, curată, și în ea găsești uneori și ceva din filia delicată a mamei... Ascultați acum povestirea care urmează:

Regina Catherina era pe vremea povestirii noastre, principesa moștenitoare a tronului; și pentru a se face bine văzută în ochii regelui — bunicul ei, care era bolnav — îi dăruia din când în când tablouri italiene stîlnd că era un mare admirator al picturii renașterii, fiind prieten cu Rafael, Primatir și Leonardo da Vinci.

Ea căpăta dela familia ei, care avea cele mai frumoase din lucrările acestora, — căci ducele de Medici era guvernatorul Toscanei, — un tablou de o foarte mare valoare, pictat de un Venețian, numit Titian, pictorul favorit al împăratului Carol.

Acest tablou reprezenta pe Adam și Eva în momentul când Dumnezeu îi lăsa liberi în paradisul pămîntesc; erau pictați în mărime naturală și bine înțeleși în costumele modei de pe vremea lor, asupra căruia greu erau să te înseli, căci erau investimăntați în nestîlnta lor curată, și învîlului în grația divină — lucru, de altfel, greu de pictat din cauza umbrelor și a culorilor — în care privită pictorul nostru reușise de minune. Tabloul fu pus în camera de culcare a regelui, care suțerea mult de boala care mai târziu îi și pricinui moartea.

Această pictură avu un succes uriaș la curtea Franței, unde fiecare căuta să-l vadă, dar nimeni n'a reușit să se bucure de această fericire înainte de moartea regelui, căci după dorința lui, tabloul stătu în camera sa în tot timpul cât mai trăi.

Întro zi, Catherina veni la palat cu cei doi copii al ei: Francois și mica Margot, cari începuseră a discuta între ei de toate și de nimic, așa cum face toți copiii. De unde, nu știu, — dar acești copii au auzit vorbindu-se de faimosul portret a lui Adam și a Evei, și au stat de capul mamei lor să le arate tabloul.

Deoarece micuții învelescu uneori pe bătrînul rege, principesa se lăsa convinsă și îi duse în camera regelui.

— „Ați vroit să vedeți pe Adam și Eva cari sunt cei dintâi părinți ai noștri, iată-i!” — le spuse ea.

Și îi lăsa astfel în mare admirație în fața tabloului lui Titian, așezându-se apoi la căpătîiul regelui care privea cu plăcere la copii.

— „Care din amândoi este Adam?” — întrebă curios Francois, atingînd cu cotul pe soră-sa Margareta.

— „Prostule!” — îi răspunse ea — „pentru ca să poți ști, ar trebui să fie îmbrăcați!”

Acest răspuns care încântă pe sărmanul rege fu însemnat mai târziu de regina Catherina, într-o scrisoare găsită la Florența. Nerelevându-i încă nici un scriitor, el va rămîne ca o floare într-un colț al acestor povestiri — chiar de n'ar fi de loc mușalit — și chiar de n'ar fi altă învătură de tras din el decât acela că: spre a primi deosebit copil astfel de cuvinte încântătoare, trebuie mai întai să-l ai.

Din franțuzește de DORIN C. IORDACHESCU

Amorul și căsătoria

după D'AVENEL

Ceeace, în limbajul curent, se numește amor este de cele mai multe ori o simplă răvnire fizică a sexelor unul pentru altul. Această răvnire, bărbații se laudă că o resimt, pe când femeile din potrivă susțin că nu. Legile opiniei publice, fără a modifica legile naturii, au reglementat astfel manifestarea acestei răvniri în neamul omeneș: bărbatul se mîndrește că se simte îmboldit în spre amor, că este și priceput și foarte înclinat să guste satisfacțiile amorului; femeia însă ține mult să afirme, că nici nu caută aceste plăceri și nici nu se pricepe în domeniul amorului.

Unul se sfîștește să spună că și-a păstrat inocența, pe când cealaltă roșește când și-a pierdut-o. Și, pentru a denumi raporturile de amor, pe care bărbații le au cu femeile în afară de căsnicie, — ceeace se numește un succes pentru bărbați, se numește o gresală, o cădere pentru femei.

Despre femeie se spune că e pierdută, că a căzut, că are purtări rele, iar despre bărbat se spune că este un seducător. Bărbatul a cucerit-o, iar pe ea a avut-o. Dacă ea este posedată de prea mulți bărbați, — devine o creatură destrănată; pe când el dacă își multiplică cuceririle, devine un personaj irezistibil. Totuși și el și ea nu fac de cât același lucru. De aci se poate deduce, că femeile nu au influență, nici asupra părerilor, nici asupra limbajului.

Cu toate că nimic nu e mai simplu și mai obișnuit de cât căsătoria, nu se găsește totuși în lume un lucru mai misterios de cât căsătoria, în ceeace privește urmările. Părinții, și înșși cei cari sunt în cauză nu știu cum se va rezolva problema, pe care o formulează. Nimeni n'ar putea să-i cunoască de mai înainte rezultatul. Chiar dacă s'ar cunoaste de vreme îndelungată, chiar dacă ar fi împrietinți încă din copilărie, chiar dacă ar fi din același sânge, cum era la unele popoare vechi, adică frați și surori, — lo-

Sfârșit de Septembrie

(după Alexandru Petofi)

Mai înfloresc în vale, flori albe, zimbitoare, Mai inverzește plopl, lângă lereastru mea, Dar sus, la munte, iarna a tot stăpînitore, A 'nvestimăntat pădurea cu albe flori de nea. Ș'n inima-mi vioale e încă zi de vară, În ea mai înfloresc întreaga Primăvară, Dar iată iarna 'n părui-mi, s'amestecă mereu. Și bruma 'și-o așează ușor pe capul meu.

Și florile se scutur, și viața noastră trece, O, vin'orăm iubite, căci brațul meu te vrea, Tu, care'n rătăcire lași capul să se plece, Veni-vei oare mâine, să plîngi la grupa mea? Și de-oi muri, O, spune-mi, vei plînge tu mereu? Vei așeza lîntoiul cu drag pe trupul meu? De te-o iubi un altul, o să'i ascuți tu plînsul Lăsa-vei al meu nume, ca să'l iubești pe dînsul?

O, dacă voalul negru, nevrînd ca să'l mai porți, O să'l atîrni de cruce ca'n'doiul drapel, Eu voi veni îndată din lumea celor morți, Ș'n mîez de noapce 'n groapă voi cobori cu el, Să-mi sterg alăturea lacrimi vărsate pentru tine Tu, care-atunci desigur vei fi uluit de mine; Și inimei lega-voi a sale rane reci, Căci inima-mi 'și-ăcolo, te va iubi pe vecl.

OHEORGE NIKITA

godnicii de azi încă nu ar putea să prevadă cum vor fi soții de mâine.

Ori de câte ori se formează o astfel de societate în doi, și unirea se consumă, avem de aface cu o combinație chimică, veșnic nouă și ale cărei reacțiuni se fac fără legi hotărîte.

Pentru ca aceste două elemente, până aci deosebite, să se îmbine „într-o singură carne”, trebuie bineînțelese ca spiritele să se placă și caracterele să se acorde. Și trupele trebuie să se iubească. Legătura fizică face să dureze multe din căsniciile, care dintr'o mie de cauze ar trebui să se desfacă. Din potrivă, lipsa acestui legătur fizice desbină multe din perechile, care păreau menite să fuzioneze. Dar, cine ar putea să explice pentru ce anume epiderma se atrag sau se resping?

Și de unde vine simpatia sau antipatia sufletelor? Căci sunt natuți care se învoiesc, pentru că sunt asemenea, iar altele pentru că sunt deosebite? Există oare în spiritul omeneș, întocmai ca la pietrele zidurilor, părți plane și părți colțuroase, care nu se împacă, unele de cât de identice părți netede, altele de cât cu reliefului contrare? Așa, cei liniști se înțeleg cu cei îndrăzneți, cei violești cu cei liniștiți. De aci, s'ar putea conchide că în căsătorie, pentru a se place, ar trebui ca soții să aibă gusturi asemenea și caractere deosebite. Dar nici așa nu prea stau lucrurile, de vreme ce sufletele vesele nu se pot împăca cu cele triste.

În genere, nu trebuie ca soții să aibă aceleași defecte. Așa, inimile reci se sondează, și foarte curînd ajung să se vadă cât de reci, sunt; dar un individ cu suflet bun va putea să trăiască mult timp cu un egoist amabil, fără să bage de seamă că acesta este un egoist.

De aceea, adeseori, se observă că doi soți, care, avînd multe calități, ar părea că sunt mențiți să facă o bună căsnicie, se văd totuși desbinați printr'un lucru de nimic, care este în stare să-i facă să nu-și aprecieze unul altuia atâtea calități. De aceea, nici fidelitatea nu ține, totdeauna ca o căsnicie să fie bună, după cum nici încredințarea nu o face să fie rea.

Unele femei nici nu se dau și nici nu se vînd. Ele se lasă să fie pur și simplu luate, fie din plăcușeală, fie din curiozitate, fie din răzburare, fie și din spirit de imitație. Infidelitatea văzută cu microscopul, are mai totdeauna, nu o singură cauză, ci mai multe cauze, care lucrează mîna în mîna. Și tot așa este și cu fidelitatea. Așa de exemplu: o sănătate subredă, o viață plină de muncă, niște simțiri foarte potolite, o urătenie accentuată, spaima de natalități neoportune, groaza de a pierde, printr'un scandal posibil, situația sau averea, — toate acestea alungă tentațiile, sau fac pe femei să nu cază.

Cel mai sigur, și poate singurul garant al fidelității unei femei, este amorul pe care îl simte pentru sotul său. Din zece soții, care sunt tentate și care totuși rezistă, — pe una singură o apără virtutea, pe când amorul le scapă pe celelalte două.

Iată, deci că sentimentul de onoare al soției îndrăgostite, și superioritatea sa asupra bărbatului o fac să nu cadă. Ea își respectă amorul și îi rămîne credincioasă; pe când mulți bărbați deși îndrăgostiți de soțiile lor, nu ezită totuși să le aducă vulgară insultă a înșelăciunii fizice, — ne gîndindu-se măcar la josticia trădării lor.

Dacă ai analiza toate amoriurile, ai vedea că ele se reazămă, sau cel puțin că nu se mențin de cât prin calcul, prin interes; — ai vedea că amoriurile se fac în partidă dublă, cu un debit și cu un credit. Căci în amor și primim satisfacții trupești, devotament, tandrețe, servicii aduse și avantajii procurate; și plătim în același mîndă, de se poate, sau într'o monedă echivalentă.

De aceea îți trebuie oarecare inteligență pentru a face să dureze amorul. Oamenii proști sau cei ușurei nu plătesc și atunci partenerul îi taie îndată creditul.

Câte femei rămîn în mâinele soților lor ca niște cărți tălate, dar necitite; într-unelce nici amantul nu găsește de altfel nimic de citit. Le face curte cu o aprinsă dorință de a nu le vedea cedînd, pentru că presimți că vei fi foarte incurcat cu favorurile ei. Căci ele seamănă cu acele orase, în care te oprești bucuros un ceas, pentru a-ți vedea strada principală, dar în care ghicești, că ți-ar fi nespuse de plăcut să stai mai mult.

Dar și decepțiile ceulalt sex, pe socoteala noastră a bărbaților, sunt tot atât de numeroase. Dacă femeile ar ști, — nu ar ceda nici odată, — spunea o femeie, care cedase de multe ori.

1) Din volumul „Contes Drôlatiques” de H. de Balzac.